

.....เมื่อหันกลับไปมอง.....

เมื่อขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่ หน.หอผู้ป่วยพิเศษ 6 ตั้งแต่ 1 มี.ค. 52 จากเดิมลักษณะงานเป็นงาน OPD ซึ่งมีลักษณะงานที่รีบเร่ง ให้บริการตั้งแต่ 08.00- 12.00 น. บางวันอาจต่อเนื่องไปถึงช่วงบ่าย พบปะผู้คนที่พักพาความเร่งรีบ มาด้วยคนเดียว ความเจ็บป่วยที่แฝงอยู่ส่วนใหญ่รอเวลาได้ แต่ภาระหน้าที่การงาน การทำมหากิน และภาระทางครอบครัว ที่คนไข้ทิ้งไว้ข้างหลังต่างหาก ที่เป็นตัวเร่งรัดความเจ็บป่วยให้ทวีความรุนแรงมากขึ้น เกิดความต้องการหลากหลาย ที่ฟังไปนานๆเหมือนเห็นแก่ตัวที่จะให้อำนวยความสะดวกตนเองทุกอย่าง ต่างจากผู้ป่วยที่รับป่วยที่หอผู้ป่วยพิเศษ 6 ได้รับการเยียวยาทั้งทางกายและทางใจ รู้จักรอคอยมาแล้วในห้วงระยะเวลาหนึ่ง มากบ้างน้อยมากตามแต่ละรายกันไป คนไข้จะไม่รีบเร่ง แต่สิ่งหนึ่งที่คนไข้พามาให้เราดูแลด้วยคือ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เจ้านาย ลูกน้อง บางรายที่ยังมีแรงก็หนีงานขึ้นมาให้เราได้เห็นและชื่นชมในความขยันขันแข็ง แต่แอบซ่อนขออยู่ในใจ “ห้วงงานเหลือเกินว่าจะไม่มีใครทำ ตอนยังมีแรงเขาก็ชื่นชมให้ทำไป วันไหนหมดแรง เขาจะหาคนใหม่ทำแทนได้ทันที ญาติคนเฝ้านั่นแหละจะลำบาก” ในรายที่ไม่มีแรงเอาซะเลย ยิ่งประเภทรอกลับบ้านเก่านี้แหละ เป็นรายที่น่าสนใจ เป็นรายที่เสี่ยงต่อความไม่พึงพอใจที่หลากหลาย แบบรายวันเลยก็ว่าได้ เป็นรายที่ต้องอาศัยวิทยายุทธ วิชาการใช้ไม่ได้เลยต้องใช้วิชานางฟ้าและวิชาพระพุทธศาสนาที่เราไม่อยากไปเรียนกันในวันอาทิตย์ตอนสมัยเด็กๆ หอผู้ป่วยพิเศษ 6 ก็เป็นสถานที่เหมาะกับคนไข้และครอบครัวประเภทนี้จริงๆพูดให้น่าขบถก็คือเป็นสถานที่รอไปสวรรค์นั่นเอง

เล่าไปแล้วมา เจาะรายละเอียดดีกว่า ไม่เล่าแบบเส้าซึ่งหрокเพราะไม่ใช่ สไตล์เราที่เป็นคนไม่ค่อยเห็นใจใครเท่าไรหรอกจริงๆ เอาแบบมุมคนทำงาน อารมณ์ประมาณนั้นจริงๆ รายแรกที่สัมผัสคือ.... โอ๊ย ลืมไปเขียนเล่าตอนกลางคืนด้วย ขอกล่าววโหสิกรรมก่อนละกัน (พนมมือ...ขอโหสิกรรมผู้ป่วยที่นึกถึงทุกท่านคะ) คงไม่เป็นไรนะคะ เพราะเจตนาดี รายแรกเป็นน้องผู้ชายอายุถ้าจำไม่ผิดอายุ ประมาณ 19 ปี เป็นมะเร็งอัมพาต มาที่เราคือรอวันแล้วจริงๆ แต่ทรมานมากเพราะปวด ผู้ดูแลเป็นพ่อแม่ เป็นป๊าๆ เราได้เข้าไป Round เกือบทุกวัน สัก 2-3 วันเริ่มรู้สึกกลิ่นไอของความไม่พอใจของพ่อแม่และญาติๆ มีการขอให้เข้าไปช่วยดูบ่อยครั้งมากขึ้นเมื่อน้องมีอาการปวด มีเหนือๆ เราจับความรู้สึกทั้งน้องเราที่ดูแลเขาและญาติดูจะเริ่มมีอะไรกินใจกัน ซักถามจากน้องๆ ก็ประมาณนี้แหละเรียกบ่อย เข้าไปก็ไม่มีอะไร คงเดิม วันนั้นเรารู้สึกได้เองเลย เรียกบ่อยจริงแฮะ เราก็เข้าเองเกือบทุกครั้งที่เราเรียก ญาติเขาอยากให้เราช่วยพูด ช่วยอธิบายเหตุผลต่างๆนานา ให้น้องสงบ เราดูแลแล้วใช้แบบประเมิน 11 แบบแผนของกอร์ดอน ในใจได้เลย ตั้งแต่แบบแผนที่ 8 บทบาทและสัมพันธภาพ แบบแผนที่ 10 การเผชิญความเครียดและการปรับตัว และแบบ

แผนที่ 11 ค่านิยมและความเชื่อ ไม่ใช่ความต้องการทางกายแล้วละ เอ...เราก็พูดไม่เป็น ชะด้วย หลง
พลอบอะไรไปก็ไม่รู้แต่รู้สึกว่ามันคอยช่วยเหลือเราเลยอะ ปลอบไว้ถ้าจะเข้าตัว ทำงานกันไม่เป็นสุขแน่ถ้า
ครอบครัวเขาไม่สงบเสียก่อน ปั้งปั้ง นึกถึงน้องสัสมาทันที ไม่รู้เบื้องหน้าเบื้องหลังสิ่งที่สัมผัสทำให้
หอรอก โทรไปบอกเล่าปัญหาที่เราารู้สึกอยู่ สัมเลยขึ้นมาพูดคุยกับญาติและผู้ป่วย ประมาณ 2-3 ครั้ง ก่อน
ผู้ป่วยจะเสียชีวิต ได้สังเกตวิธีการเข้าถึงผู้ป่วยและญาติของสัม นิ่ง ที่นิ่ง อึ้ง ไปเลย เออ....สะกดคนไข้และ
ญาติอยู่ซะ การใช้คำพูดที่สงบ เห็นใจ เข้าใจ สิ่งที่เป็นองค์รวมทั้งหลายหรือ Humanized Care นี่มี
คุณค่าสำหรับผู้ป่วยและครอบครัวมากจริงๆ เพราะสิ่งที่เขาจะจดจำออกไปจาก รพ. จะเป็นสิ่งนี้แหละ และ
ถามว่าทำไมยากมัย ก็ยาก สำหรับคนไม่รู้ทางและคิดว่าไร้สาระ แต่ไม่ยาก ถ้ารู้ช่องทาง และคิดว่ามันมีคุณค่า
ไม่ต้องคิดไกล ถ้าเราจะตายเราอยากตายแบบไหน ถ้ากลัวว่าทำไม่เป็น ไม่ได้เรียนมาหรือฝึกอบรมมา ทำที่
ไม่ให้ จริตไม่ให้จริงๆ กลัวพูดไปญาติก็ไม่เชื่อว่ายายนี้พูดจริงใจ ก็ไม่ต้องพูดเอง หากคนช่วย ประสานให้
ดีทั้งญาติ ทั้งแพทย์ สื่อสารให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลทุกระดับรับทราบร่วมกัน ปฏิบัติการประสานงานนี้ไม่ต้อง
ใช้จริต เอาความแน่นอนและชัดเจน รายนี้เลยจากไปด้วยดี ไม่มีใบ voice ย้อนกลับมาถือว่าสมอตัว

ไม่ทันไรต่อมา มาใหม่อีกหนึ่ง ห้องติดกันเลย คนนี้เป็นมะเร็งเต้านม ลูกเต้า สามี่ หน้าตาทุกซ์
ระทม เราก็ Round เกือบทุกวันเหมือนเดิม สัก 2-3 วันเริ่มรู้สึกกลิ่นไอของความไม่พอใจของลูกๆ อีก
แล้วอะ คราวนี้มีทุนเดิม ไม่ต้องคิดนานขอเชิญน้องสัสมาช่วยพี่อีกทีเถอะ เอาบุญก่อนที่พี่และน้องพี่จะ
โดนรับประทานซะก่อน น้องสัสมาขึ้นมาพบปะพูดคุยด้วยกิริยาเช่นเดิม เราก็สังเกตตรงๆ เลยเห็น ลูกเต้า
สามี่ หน้าตาบอกบุญแล้วรับได้ง่ายขึ้นทันที สัมได้ประสานและติดต่อนิมนต์พระมาสวดต่ออายุกันไป
พร้อมหน้าทั้งครอบครัว ญาติๆ ของคนไข้ เราได้เห็นการถ่ายทอดความรักความผูกพันจากลูกไปให้แม่ จาก
สามี่ให้ภรรยา บรรยายภาควินันที่เราคนใจแข็งยังมีน้ำตาซึมๆ รายนี้ก็จากไปตามสังขารหลังจากนั้น 1 หรือ 2
วันไม่แน่ใจ และมันใจไม่มีใบ voice แน่ๆ บวกได้ความอึ้งอัมเล็กๆ กับตัวเอง ถือว่าได้กำไร

เริ่มรายที่สาม เป็นมะเร็งท่อน้ำดีรักษามาจาก รพ.มหาราช แต่ลูกชายเป็นนายทหาร ลูกสาวเป็น
พยาบาล รพ.ชุมชน มีลูกๆ คนอื่นๆ อีก คอยดูแลอบอุ่นทีเดียว รายนี้เรารู้จักลูกชายและลูกสะใภ้มาก่อน แต่
ไม่ค่อยได้เจอกันเมื่อคนไข้มาป่วย เจอแต่ลูกสาวที่เพิ่งมารู้จักกัน แรกๆ ยังเรียบร้อยมาเรื่อยๆ เพราะคนไข้ยังดู
ดี รู้ตัว ช่วยเหลือตัวเองได้ มีเหลือกับท้องโตให้เห็นว่าป่วยแน่นอน พอคนไข้เริ่มอาการไม่ดี เราเริ่ม
ระแคะระคายความไม่พึงพอใจที่แฝงไปด้วยความกังวล ความเป็นห่วง ความกลัวการสูญเสียของคนอันเป็นที่รักของญาติอีกแล้ว ทั้งจากญาติให้ข้อมูลเองและจากน้องๆ เราที่เข้าไปดูแลผู้ป่วยเอง เอาละ รายนี้เรามี
ทุนทางสังคมสูงกว่ารายอื่น เพราะเรารู้จักลูกชาย และลูกสะใภ้ กันเคยกันมาก่อน เรามีประสบการณ์การ

ดูแลที่ผ่านมา เลยเลียบเคียงพูดคุยทั้งกับ ลูกชาย ลูกสะใภ้ และลูกสาวได้หลายครั้ง แล้วติดต่อน้องสั้มมาพูดคุยกับลูกเป็นเรื่องเป็นราวอีกครั้ง ก็ได้เรื่องได้ราวละครวณนี้ ได้ขออนุญาต ครอบครัวคนไข้ถ่ายวิดีโอไว้เป็นกรณีศึกษาด้วย บรรยากาศอบอุ่นมากๆ แม้ลูกจะมาไม่ครบทุกคนด้วยติดภาระหน้าที่การงาน ภาพลูกชายโอบให้กำลังใจแม่ ลูกสาวจับมือพ่อไว้ตลอดเวลาในขณะพระเจริญภาวนา ญาติๆ อายุชราทั้งหลายวนเวียนจับตัวจับมือช่วยคนไข้ถวายเป็นกุศล เป็นภาพที่กินใจ คนใจแข็งได้น้ำตาซึมอีกแล้ว รายนี้เดิมลูกตกลงกันว่าเมื่อนิมนต์พระมาทำให้แล้ว จะขอลกลับบ้านวันรุ่งขึ้นเลย เพราะคนไข้อยากกลับบ้านตั้งแต่ยังรู้ตัวดี ซึ่งก็ได้ประสานขอรถ จัดคนนำส่งกลับบ้านแล้ว แต่พอในขณะทำสมาธิบำบัด คนไข้ ตอบสนองส่งเสียง อือ อือ ค็นั่นก็มีการเหนื่อยขึ้นมา ครอบครัวเลยไม่สบายใจที่จะพากลับ เราก็ต้องเป็นนางฟ้า “ไม่เป็นไรคะ” นึกในใจ เอ้อ...คุณพ่อจะไม่ได้กลับบ้านซะละนี่ พอวันเสาร์เช้าน้องพยาบาลโทรมาบอกว่าญาติจะขอพากลับอีกแล้ว จะขอลกลับบ้านอาทิตย์เช้า “อ้าว....หรือ เปลี่ยนใจอีกแล้ว” เราก็ก้มหน้าก้มตาจัดการประสานไป พอตอนเช้าโทรไปจะตรวจสอบความพร้อมการเดินทาง น้องบอกว่าคุณพ่อเสียแล้วใจหาย นึกเสียตายแทนคุณพ่อที่กลับไม่ทัน เพราะเรารับรู้มาตลอดว่าคุณพ่ออยากกลับบ้านมากๆ

จบรายที่ว่าไป ในสัปดาห์นั้นยังมีอยู่อีก 2 ราย เป็นมะเร็งท่อน้ำดีและโรคหลอดเลือดสมองด้วย แต่มาอาการหนักก่อนพยาธิสภาพของโรคมะเร็งจะแสดงออกมา เพราะว่าคนไข้ล้มในห้องน้ำมีเลือดออกในสมอง ย้ายลงไป ICU และย้ายออกมา 303 และสุดท้ายญาติขอมานอนรอกที่ห้องพิเศษ รายนี้เราไม่ได้ทำอะไรมาเลย เพราะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับญาติอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้วก่อนคนไข้ย้ายลงไป ประกอบกับลูกๆ มีวิธีการดูแลที่อบอุ่นให้กับคุณพ่อของเขาอยู่แล้ว อยากดูแลคุณพ่อเองทุกอย่าง เราเพียงแค่ห่มน้าเข้าไปดูแลสอบถามความต้องการเพิ่มเติม แสดงความมีน้ำจิตน้ำใจที่ดีในฐานะเจ้าของบ้าน และเมื่อคนไข้เสียชีวิตเราก็ตอบแทนที่เป็นธุระจัดการอำนวยความสะดวกเล็กน้อยเท่านั้นเอง เพียงเท่านั้นที่เราแสดงออกเขาก็ขอบคุณกลับมาตั้งพระเรอเกวียน

รายที่ห้าและหกตามมติดๆกันช่วงนี้ซุก แต่ไม่ยากแล้วละที่จะดูแล ไปไม่ร่วงถึยบใน 1 สัปดาห์ รายแรกเป็นคุณพ่อเจ้าหน้าที่ รพ.เราเอง ลูกสะใภ้เราก็สนิทสนมอยู่แล้ว พุดไม่ยาก เป็นมะเร็งตับ อยู่มาได้สัก 2 สัปดาห์ดูแลแล้วไม่น่ารอด เลยโทรคุยกับลูกชาย มาทำอะไรดีๆให้คุณพ่อและครอบครัวสบายใจกันเถอะ ลูกชายเห็นด้วยแต่ยังไม่ระบุวันกันแน่นอน ช่วงนั้นเราไปประชุมอะไรสักอย่างกลับมาตอนเช้าเดิน Round ตามปกติ เฮ้ย....ไม่นานานอีกแล้ว เลยคุยกับภรรยาคนไข้เพื่อไว้ว่า “เป็นพู่นี่สะดวกมั๊ยคะ ถ้าจะนิมนต์พระมาเจริญภาวนาให้” ในใจอยากบอกภรรยาคนไข้ว่าวันนี้เลยเถอะ แต่จะคุ้หักคิบบไป แต่พอเดินออกมาจากห้อง ภรรยาคนไข้เหมือนตัดสินใจได้ “ขอทำวันนี้เลยนะคะ” เราก็ตอบจัดการประสานให้ รายนี้

เรารู้สึกว่าบรรยากาศโดนรบกวนโดยไม่เจตนา จากเพื่อนร่วมงานของลูกชาย ไม่สงบตามเท่าที่ควร แต่ในครอบครัวเขาเองได้ความรู้สึกสมบูรณ์ ก็เป็นบทเรียนหนึ่งที่เราต้องช่วยจัดการสิ่งแวดล้อมให้เขาด้วย รายนี้ก็เรียบร้อย ไปสวรรค์คืนนั้นเลย คนไข้โชคดียิ่งๆที่ภรรยาตัดสินใจขอเป็นวันนี้เลย หรืออีกมุมหนึ่งถ้ายังไม่ทำคนไข้อาจอยู่ทรมานอีกวันหนึ่งก็ได้ เนื่องจากยังละสังขารไม่ขาด

รายที่หก เป็นมะเร็งที่โหนงจำไม่ได้แน่นอน ยังเหมือนปาฏิหาริย์ เราเดิน Round ตามปกติตอนเช้าเช่นเดิม ก่อนหน้านี้ 2 วันเคยพูดคุยกับสามีคนไข้แล้ว เขาบอกว่าเขาเคยทำให้แล้วที่บ้าน สวดมนต์ให้ตลอด แต่เราก็คุยเพื่อไว้ถ้าญาติอยากให้อะไรเป็นพิเศษเพื่อให้สบายใจก็ขอให้บอก ญาติก็บอกว่าเขาทำใจไว้นานแล้ว แต่วันนี้เราเห็นคนไข้หอบเหนื่อยทรมานมาก เลยใช้จิตอ่อนญาติเลยแหละว่า “อยากให้พระมาสวดเจริญภาวนา ให้คนไข้จังเลย ญาติสะดวกมั๊ยคะ” ทั้งสามีและลูกๆตอบตกลงโดยไม่คิดเลย ไม่รู้ว่าเพราะเกรงใจเราหรืออะไรก็แล้วแต่เถอะ ขอให้เขาได้ทำให้คนไข้ให้คนที่เขารักได้ถึงที่สุด ประมาณบ่ายสอง สัมผัสต่อประธานนิมิตพระให้เช่นเดิม หลังพระกลับยังได้สัมผัสพูดคุยให้กำลังใจ พูดสิ่งดีๆ กับสามี และญาติอยู่พักใหญ่ พอสัมผัสไปไม่นาน ปาฏิหาริย์จริงๆ คนไข้ก็หมดลมอย่างสบายๆ โอ้ย....วันนั้นขนลุกเลย อิมใจที่เราช่วยทำให้คนไข้ไปสวรรค์ได้สมบูรณ์จริงๆ และอิมใจกับสามีและลูกๆที่เตรียมการรับมือกับการจากไปของคนไข้ได้อย่างภาคภูมิใจเต็มที่

ถือว่าเราเป็นคนมีโอกาสดี 1 ปี กับ 4 เดือนที่ผ่านมา ได้มาเป็น หน.หอผู้ป่วยพิเศษ 6 เรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลาย ทั้งในด้านการบริหารจัดการในบทบาทหน้าที่ หน.หอผู้ป่วย ในบทบาทงานบริการของพยาบาลที่เราไม่ได้เก่งลึกอะไรเลยเพราะร้างลาไปนาน รวมถึงจิตใจที่ค่อนข้างแข็ง พุดจรวดเร็ว ไม่รอฟังใครนาน ไม่ดูหน้าดูหลัง เพราะลักษณะงานหล่อหลอมเรามาด้วยส่วนหนึ่ง มาปรับพฤติกรรมบริการเราเอง มีจังหวะจะโคนมากขึ้น พุดจาช้าลง ฟังใครได้นานๆ ต้องปรับจิตตัวเอง รู้จักช่วยดูขวา ดูหน้าดูหลัง ดูใต้เตียง (อะไรไม่บอกแล้วแต่เทคนิคจะดู) รู้จักดูคนทั้งห้องของคนไข้ ถือว่าเขาเป็นผู้ใช้บริการเราทั้งสิ้น หรือถ้าพูดแบบเป็นเจ้าของบ้านก็ต้องดูแลเขา ถ้ามีโอกาสก็จะสวดแทรกสอนน้อง สิ่งทีคนไข้และญาติอยากฟังอยากรับจากเรา บางทีไม่ใช่คำพูดที่จริงใจ กิริยาที่จริงใจของเรา เพราะเขาสัมผัสเราเพียงชั่วครู่ เขาไม่รู้หรอกว่าพื้นฐานนิสัยใจคอเราเป็นอย่างไร เราเป็นคนจริงใจที่พูดอย่างนี้แหละ แสดงท่าทีอย่างนี้แหละ แต่ไม่ถูกใจผู้ให้บริการ ใครก็อยากฟังคำพูดดีๆ ท่าทีดีๆ ถ้าทำไม่เป็นก็หัดกินสตอเบอร์รี่ให้เป็น กินสตอเบอร์รี่ให้ทุกวันก็จะติดเป็นนิสัยที่ดีไปเองเมื่อหันกลับไปมอง....ซึ่งดวง วัด และประเมินการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้แล้วถึงแม้ไม่มีร้อยละ หรือ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณใดๆก็ตาม แต่ถือว่าได้กำไรชีวิตตัวเองไปแล้วเต็มๆเลย

.....